

TEMA: ERHVERVSUDDANNELSER – MELLEM POLITISKE AMBITIONER OG PRAKTISK VIRKELIGHED

Christian Helms Jørgensen

Reformen af erhvervsuddannelserne - En gang til, forfra og om igen

Artiklen anlægger et politisk-historisk perspektiv på reformen af erhvervsuddannelserne (EUD) i 2014. Reformen markerede på nogle områder et markant brud med den hidtidige politik. Det gælder indførelsen af adgangskrav og satsningen på talent og elite, som afløser de krav om social inklusion og fastholdelse, som har været i højsædet siden reformen i 2007. Men samtidig gentager reformen på andre områder tidligere reformer, både med hensyn til hvad den udpeger som problemer, og hvad den peger på som løsninger. Reformens indførelse af et todelt grundforløb ligner til forveksling den løsning der indførtes med reformen i 1991. Ofte er det dog ikke ren gentagelse. I stedet veksler de politiske reformer mellem to modsatrettede tiltag, som begge fremføres som løsning på det samme problem, for eksempel frafald. Spørgsmålet, der diskuteres i artiklen er, hvorfor reformerne tilsyneladende gentager sig selv og kører i ring. Hvad siger det om de problemer som EUD tilsyneladende permanent er udfordret af? Som svar på dette spørgsmål peger artiklen på kompleksiteten og de indbyggede modsætninger i de danske EUD, samt på nogle svagheder i den ureflekterede målstyring.

Sissel Kondrup & Nanna Friche

Forståelser af uddannelses- og undervisningskvalitet i erhvervsuddannelsesreformen

Målet med erhvervsuddannelsesreformen er at skabe bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser. Men hvad betyder 'bedre' og 'mere attraktiv'? Denne artikel undersøger de forståelser af kvalitet, som kommer til udtryk i reformens formelle grundlag Aftalen om bedre og mere attraktive erhvervsuddannelser, og peger på en række udfordringer, der knytter sig til disse. Teoretisk trækker vi på Dahler-Larsens (2008) forståelse af kvalitet som et omstridt begreb og af kvalitetsmålingssystemer som havende konstitutive effekter for de praksisser, hvori kvalitet måles og udvikles.

Suna Christensen

Nytænkning: Talent rejser diskussion om pædagogiske ståsteder

Artiklen analyserer forståelser af talent og den måde forskellige opfattelser påvirker undervisning. Talentudvikling i erhvervsuddannelserne sker dels gennem de nationale Skills konkurrencer og gennem de såkaldte talentspor på hovedforløbet. Undervisning på højt niveau kan således sigte mod individuelle konkurrencepræstationer. En anden model er undervisning, der sigter mod at forstærke elevernes deltagelse som faglærte i en sammensat virkelighed. I det første tilfælde optræder talent typisk i praksis som elevkategori: "talenterne" og undervisningen handler om træning af funktionelle kompetencer. I det andet tilfælde bliver talent til en art

pædagogik, altså en forholdemåde. Artiklen præsenterer et empirisk eksempel på talent som pædagogisk forholdemåde. Her indgår 'virkeligheden' som kulturel forestilling og som relationel aktør i undervisningen gennem brug af specifikke undervisningsartefakter. Det skaber en undervisning, som afspejler virkelighedens kompleksitet og implicite krav om kropsliggørelse af sociale processer som kontekst for læring. Det modstilles i artiklen med konkurrencekontekstens syn på dygtighed som isolerede, målbare præstationer. Det foreslås at forskellen i mål og retning for talent på erhvervsskolerne ikke blot er et spørgsmål om metode, men om pædagogisk ståsted i henholdsvis en konkurrenceverden og en social og kompleks verden, hvor faglærte udøver deres erhverv. Spørgsmålet om ståsted gør det muligt at tale om undervisning på højt niveau med hverdagslivets sammensathed som kontekst.

Anne Mia Steno

Om sociale fællesskabers svære betingelser på EUD

Med udgangspunkt i et antropologisk feltarbejde blandt unge på tekniske erhvervsuddannelser diskuterer denne artikel manglende eller flygtige sociale fællesskaber som mulige årsager til frafald. Konkret følger artiklen grupper af unge på grundforløbet til henholdsvis automekaniker og gastronomi, og laver i en analyse af sociale fællesskaber på skolen to tematiske nedslag på betydningerne af henholdsvis midlertidighed og humor. Artiklen foreslår, at der i forhold til fastholdelse og frafald på erhvervsuddannelserne kommer mere fokus på betydningen af at tilbyde forskellige grupper af unge rum for sociale fællesskaber i EUD.

Peder Hjort-Madsen og Peter Koudahl

Den implicite lærer

Endnu engang er de danske erhvervsuddannelser blevet udsat for en reform. Den tredje på 15 år. Hver gang en ny reform er blevet vedtaget, har det haft konsekvenser for lærerne på landets erhvervsskoler for indholdet af de opgaver, de som lærere skal løse, og for den måde, de skal tilrettelægge og gennemføre deres arbejde på. Med den seneste reform kan den indledende skolebaserede del af uddannelserne (grundforløbet) maksimalt have en udstrækning på 20 uger. Men hvad vigtigere er, kan det ikke som tidligere forlænges efter en individuel vurdering. Samtidig er overgangskravene til hovedforløbet forøget, hvilket betyder, at niveaukravene til grundfagsundervisningen er steget, mens kravene til områdefagsundervisningen er fastholdt. Der skal med andre ord nås et betydeligt højere niveau samlet set på kortere tid. Så der hvor faglærere og grundfagslærere traditionelt har gennemført undervisningen uafhængigt af hinanden, nødvendiggør de øgede krav i reformen, at de samarbejder om planlægning og gennemførelse af undervisning. Hvis ikke de gør det, er der ganske enkelt ikke tid til at nå grundforløbets samlede mål på den afmålte tid. I artiklen undersøger vi, hvad de nye betingelser betyder for lærernes arbejde for at kunne pege på, hvilken implicit forståelse af 'erhvervsskolelærer', der er på spil i reformen og hvordan den relaterer sig til den praktiske virkelighed på landets erhvervsskoler.